# Spoznávame Bibliu

**Jozua 23:1-24:33**

## 23. KAPITOLA

### Jozuove posledné slová

Potom, čo Jozua priviedol izraelský národ do Zasľúbenej krajiny a rozdelil ju medzi jednotlivé kmene, svoju veľkú úlohu, ktorú dostal od Boha, splnil. Sú pred ním však ešte dve udalosti. V dvadsiatej tretej kapitole zvoláva predstaviteľov izraelského ľudu, aby ich povzbudil. Potom v dvadsiatej štvrtej kapitole zvoláva všetky kmene Izraela a vyzýva ich k posväteniu a k dodržiavaniu zmluvy. Potom zomrie.

V Božom Slove sme sa už viackrát stretli s istým posolstvom zo smrteľnej postele. Jákob si zavolal svojich dvanástich synov a o každom z nich vyslovil proroctvo. Potom Mojžiš si zavolal dvanásť kmeňov – keďže z týchto synov sa medzitým stali kmene – a požehnal ich. Teraz Jozua, ktorý viedol izraelský národ v Zasľúbenej krajine štyridsať rokov, hovorí svoju poslednú reč pred svojou smrťou.

> **„Odvtedy, čo Hospodin dal Izraelitom, aby si odpočinuli od všetkých okolitých nepriateľov, uplynulo mnoho času. Jozua ako starec v pokročilom veku zvolal celý Izrael, jeho starších a predákov, sudcov i správcov a povedal im: „Ja som už starec v pokročilom veku. Vy ste videli všetko, čo urobil Hospodin, váš Boh, všetkým týmto národom pred vami, lebo Hospodin, váš Boh, sám bojoval za vás“ (Joz 23:1-3).**

Jozua sa osvedčil ako vodca izraelského ľudu. Z týchto pôvodom utečencov z egyptského otroctva, ktorí strávili na púšti štyridsať rokov, sa teraz stali usadlíci. Jozua mohol byť na seba skutočne hrdý. Za celý svoj život dokázal toho skutočne veľa. Svoju vedúcu úlohu vykonával s trpezlivosťou, odvahou a obozretnosťou. Ale Jozua je presvedčený, že bez Božej pomoci by to všetko nedokázal. Boh sa v jeho živote dokázal ako hnacia sila a Izraeliti môžu vďačiť za svoj nový domov v Kanaáne predovšetkým Bohu.

> **„Pozrite, vám i vašim kmeňom som losovaním pridelil za dedičné vlastníctvo územie národov, ktorých zvyšky tu zostali, ako aj územie všetkých národov, ktoré som vykynožil od Jordánu po Veľké more na západe. Hospodin, váš Boh, ich sám vypudí spred vás, zaženie ich a vy obsadíte ich krajinu, ako vám sľúbil Hospodin, váš Boh. Buďte zmužilí, verne zachovávajte a plňte všetko, čo je napísané v knihe Mojžišovho zákona; neodchyľujte sa od neho ani napravo, ani naľavo“ (Joz 23:4-6).**

Jozua ich vyzýva k tomu istému ako Mojžiš.

> **„Nepomiešajte sa s národmi, ktoré ešte zostali medzi vami. Ani len nespomínajte mená ich bohov, neprisahajte na nich, neslúžte im ani sa im neklaňajte. Pridržiavajte sa však Hospodina, svojho Boha, ako ste to robili až dodnes“ (Joz 23:7-8).**

Nebezpečný prechod cez Jordán, nepriateľ v cudzej krajine, neznáme veci na každom kroku, obavy z budúcnosti – to všetko priviedlo Izrael do Božej blízkosti. Jozua si uvedomoval, že teraz, keď vošli do odpočinku a tešili sa z blahobytu a hojnosti, im hrozí, že sa od Boha odklonia. To je príbeh ľudskej prirodzenosti. Nikdy sa nemení.

Jedna z najväčších skúšok, aké ľudia môžu zažiť, je práve v období blahobytu. Najväčším nebezpečím pre ľudí nie je obdobie utrpenia a neistoty, ale obdobie pokoja a hojnosti.

Z toho dôvodu teraz Jozua Izraelitov napomína: „Boh pre vás urobil úžasné veci; pridržiavajte sa Ho teda, poslúchajte Ho. Ak sa Ho budete pridržiavať, bude vás naďalej požehnávať.“ Potom ich vystríha pred tým, čo sa stane, keď sa odvrátia od Boha.

> **„Dajte si veľký pozor na seba a milujte Hospodina, svojho Boha. Ak sa však odvrátite a budete sa pridŕžať zvyšku národov, ktoré ešte zostali pri vás, ak sa spríbuzníte a zmiešate sa s nimi, vedzte, že Hospodin, váš Boh, už tieto národy nevyženie spred vás, ale budú vám pascou, osídlom,**

**bičom na vaše boky a tŕňom vo vašich očiach, kým nebudete vykynožení z tejto dobrej krajiny, ktorú vám dal Hospodin, váš Boh“ (Joz 23:11-13).**

Varuje ich pred Božím trestom.

**„Ako sa vám splnil každý dobrý prísľub, ktorý vám dal Hospodin, váš Boh, tak dopustí Hospodin na vás všetko zlé, kým vás nevykynoží z tejto dobrej krajiny, ktorú vám dal. Ak prestúpite zmluvu, ktorú vám Hospodin, váš Boh, prikázal zachovávať, ak pôjdete slúžiť iným bohom a klaňať sa im, Hospodinov hnev vzbĺkne proti vám a čoskoro vyhyniete z tejto dobrej krajiny, ktorú vám dal“ (Joz 23:15-16).**

Tieto slová sú skôr predpoveďou ako varovaním. Ako vieme, táto predpoveď je dnes už históriou.

## 24. KAPITOLA

### Rozlúčková reč v Sícheme

V dvadsiatej štvrtej kapitole si Jozua znova zvoláva ľud a spolu sa postavia pred Hospodina. V nasledujúcich veršoch im Jozua predostiera ich dejiny a pripomína im Božiu starostlivosť o nich.

**„Jozua povedal všetkému ľudu: „Takto hovorí Hospodin, Boh Izraela: Vaši otcovia, Terach, otec Abraháma a Nachóra, kedysi bývali za Veľriekou a slúžili iným bohom“ (Joz 24:2).**

Tento verš odkrýva niečo, čo sme doteraz nevedeli, ale mohli sme to tušiť. Keď Boh povolal Abraháma z chaldejského Úru, povolal ho z domu modlárstva. Terach, jeho otec, ako čítame, slúžil iným bohom.

Vyvstáva otázka: Prečo si Boh vyvolil Abraháma a urobil z neho národ? Pozrime sa na historické pozadie. Po Babylonskej veži sa človek úplne odvrátil od Boha. Nikto neslúžil Bohu – dokonca ani Terach, Abrahámov otec, nie. Keď im Boh zmiatol reč, rozptýlili sa všetkými smermi. Mali však v sebe vedomosť o pravom a živom Bohu. To

je aj dôvod, prečo aj v súčasnosti pohanské kmene vedia o pravom Bohu, hoci sa Mu neklaňajú. Po Babylonskej veži nastalo totálne odpadnutie od viery.

Čo teda Boh spravil, aby to bolo v súlade s Jeho osobou, vlastnosťami a charakterom? Mohol ľudstvo potrestať, odsúdiť ho a odstrániť z povrchu zeme. Keby chcel, mohol premeniť zem na mesačnú krajinu. Ale neurobil to. Rozhodol sa ľudstvo obnoviť. Začal s jedným človekom. Tým človekom bol Abrahám, ktorý musel mať v sebe túžbu poznať živého a pravého Boha. Keď ho Boh povolal, povedal mu, aby opustil Úr a svoju rodinu. Dnes vieme prečo. Jeho otec Terach bol modloslužobník. Boh ho povolal preč z toho prostredia, aby s ním mohol jednať a urobiť z neho národ, skrze ktorého vzíde Mesiáš.

Boh sformoval tento národ v egyptských tehelniach. A mimochodom, ak Boh vytvorí niečo z nás, tak jedine cez oheň. Nebude sa s nami piplať, ako sa to dnes deje v mnohých zboroch. To si môžeme byť istí!

> **„Potom som poslal Mojžiša a Árona a trestal som Egypt svojimi skutkami. Potom som vás vyviedol. Keď som vašich otcov vyviedol z Egypta, prišli ste k moru. Egypťania prenasledovali vašich otcov s bojovými vozmi a jazdcami až k Trstinovému moru. Keď volali k Hospodinovi, zoslal mrákavu medzi vás a Egypťanov. Na Egypťanov pustil more, ktoré ich zalialo. Sami ste videli, čo som urobil Egypťanom. Potom ste dlhý čas bývali na púšti“ (Joz 24:5-7).**

V nasledujúcich veršoch im pripomína, ako sa o nich postaral: ochránil ich pred Amorejčanmi, ktorí na nich zaútočili; vyslobodil ich od Bileáma, ktorý sa ich pokúšal preklínať; previedol ich cez Jordán a dal im víťazstvo nad národmi, ktoré obývali kanaánsku krajinu.

> **„Dal som vám krajinu, ktorá vás nestála nijakú námahu, mestá, ktoré ste nestavali a usadili ste sa v nich. Jete z viníc a olív, ktoré ste nevysádzali“ (Joz 24:13).**

Izraeliti sa teraz usadili v krajine. Ale keďže sa nezbavili predchádzajúcej civilizácie, ktorá tam bola, sú obklopení modlárstvom. Nachádzajú sa v skutočnom

nebezpečenstve. Jozua si je toho plne vedomý, a preto ich vyzýva k tomu, aby sa odovzdali Bohu a aby Mu úplne odovzdali svoje životy.

> **„Preto sa teraz bojte Hospodina, slúžte Mu úprimne a verne, odstráňte bohov, ktorým slúžili vaši otcovia za Veľriekou a v Egypte. Slúžte Hospodinovi! Ak sa vám nepáči slúžiť Hospodinovi, vyvoľte si dnes, komu chcete slúžiť: či bohom, ktorým slúžili vaši otcovia za Veľriekou, alebo bohom krajiny Amorejčanov, v ktorej bývate. Ja však i môj dom budeme slúžiť Hospodinovi“ (Joz 24:14-15).**

Čím viac Jozuu poznávam, tým viac sa mi páči. Dlhé roky bol v Mojžišovom tieni, a tak máme dojem, že bol len takou miniatúrnou verziou Mojžiša. Ale Jozua bol silná osobnosť. Boh sa nepomýlil, keď si ho zvolil za Mojžišovho nástupcu. Bol obyčajným mužom, no v tejto knihe vidíme, že keď sa aj obyčajný človek odovzdá Bohu, Boh ho môže použiť pre veľké veci. Izraelitov oslovil: „Chcete sa vrátiť k bohom svojich otcov, k tým pohanským bohom, ktorým slúžili? Alebo chcete slúžiť bohom Amorejčanov? Máte na výber. Ja však i môj dom budeme slúžiť Hospodinovi.“ Toto bola obrovská výzva pre všetky izraelské kmene, aby dodržiavali zmluvu s Bohom.

Všimnime si ich reakciu.

> **„Ľud odpovedal: „Nech nám ani nenapadne opustiť Hospodina a slúžiť iným bohom! Hospodin je náš Boh. On vyviedol nás a našich otcov z Egypta, z domu otroctva. Pred našimi očami urobil veľké znamenia a chránil nás po celej ceste, ktorou sme šli, i medzi všetkými národmi, cez ktoré sme prechádzali“ (Joz 24:16-17).**

Človek by si pomyslel, že po tom všetkom sa budú pridržiavať Boha, neopustia Ho a budú Mu slúžiť. Dnes je ľahké pozrieť sa späť, ukázať na nich prstom a vyčítať im, ako zlyhali. Ale čo my? Pridržiavame sa živého Boha?

> **„Ak opustíte Hospodina a budete slúžiť cudzím bohom, odvráti sa a bude s vami zle zaobchádzať, zničí vás, hoci predtým s vami zaobchádzal dobre“ (Joz 24:20).**

Boh je dobrý aj k nám a mnohí z nás si ani neuvedomujú, koľkým požehnaním nás zahrnul. Veľa ľudí si myslí, že môžu robiť, čo sa im zachce. Je síce pravda, že je milosrdným a láskavým Bohom, ale je takisto Bohom, ktorý súdi a trestá.

> **„Ľud však odvetil Jozuovi: „Nie! My budeme slúžiť Hospodinovi!“ (Joz 24:21).**

Znie to ako dobrý úmysel, nie?

> **„V ten deň uzavrel Jozua s ľudom zmluvu, dal mu ustanovenia a právne predpisy v Sícheme. Jozua napísal všetky tieto slová do knihy Božieho zákona. Potom vzal veľký kameň a postavil ho pod dub pri posvätnom mieste Hospodina“ (Joz 24:25-26).**

Inými slovami, to, čo Jozua zapísal, bolo na tom istom zvitku ako knihy Pentateuchu.

**Jozuova smrť**

To nás privádza k Jozuovej smrti.

> **„Po týchto udalostiach zomrel Jozua, syn Núna, služobník Hospodina. Mal stodesať rokov. Pochovali ho na území jeho dedičného vlastníctva v Timnat-Serachu na Efrajimskom pohorí severne od vrchu Gaaš“ (Joz 24:29-30).**

Jozuu pochovali na pustatine, ktorú si vybral za svoje dedičné vlastníctvo.

> **„Izrael slúžil Hospodinovi, kým žil Jozua a starší, ktorí prežili Jozuu a poznali všetky Hospodinove skutky, ktoré vykonal pre Izrael“ (Joz 24:31).**

Tento verš vrhá na Jozuu a jeho osobu pozitívne svetlo. Svoj život prežil nielen v úplnej oddanosti Bohu, ale bol očividne dobrým príkladom pre starších ako aj samotných Izraelitov.

V posledných dvoch veršoch čítame ešte o ďalších dvoch hroboch:

**Jozefove kosti, ktoré Izraeliti priniesli z Egypta, pochovali v Sícheme na pozemku, ktorý kúpil Jákob od Šechemovho otca Chamóra za sto kesít. Pozemok zdedili Jozefovi synovia“ (Joz 24:32).**

Jozef bol Efrajimov a Menaššeho otec. Keď Efrajimovci a Menaššeovci odišli z Egypta, vzali so sebou Jozefove kosti a niesli ich so sebou celých štyridsať rokov na púšti. Jeho synovia mu sľúbili, že jeho kosti vezmú do Zasľúbenej krajiny. Prečo? Pretože očakával vzkriesenie z mŕtvych v tejto krajine.

**„Keď zomrel Áronov syn Eleazár, pochovali ho v Gibei, meste jeho syna Pinchása, ktoré dostal na Efrajimskom pohorí“ (Joz 24:33).**

Áron bol prvý kňaz, ktorý zomrel; Eleazár bol druhý. Kniha Jozuu začína i končí smrťou. Začína smrťou Mojžiša a končí smrťou Jozuu a Eleazára.

To, čo mi v tomto verši udiera do očí, je skutočnosť, že Eleazára pochovali na Efrajimskom pohorí, v meste jeho syna Pinchása. Otázka je: „Ako Pinchás prišiel k tejto nehnuteľnosti?“ Kňazi nemali žiaden podiel v krajine, no napriek tomu Pinchás nadobudol tento malý pekný kúsok nehnuteľnosti. Tu vidíme začiatok odvrátenia sa od živého a pravého Boha, ktoré bude zjavné v knihe Sudcov.